

I semestr 2026 poświęcony zostanie emigracji jako jednemu z ważniejszych doświadczeń polskiej historii XIX i XX wieku.

To właśnie emigracja, ta polityczna i artystyczna - stała się przestrzenią, w której kształtowały się idee i prądy myślowe, a także powstawały dzieła, które stanowiły ważny punkt odniesienia dla następnych pokoleń.

Rok 2026, ogłoszony został m.in. Rokiem Jerzego Giedroycia. Ten fakt jest dobrą sposobnością, aby przypomnieć spuściznę nie tylko jednego z najważniejszych myślicieli politycznych XX wieku, ale przypomnieć także tych, którzy swoje życie, w różnych okresach historii, poświęcili sprawom Polski.

Ich dziedzictwo bowiem trwa w pamięci kolejnych pokoleń, a idee, które promowali są nadal inspiracją dla współczesnych intelektualistów i twórców kultury.

Punktem symbolicznym odniesienia dla całego cyklu pozostaje Fryderyk Chopin - artysta emigrant, którego biografia i twórczość wpisują się w szeroki kontekst doświadczenia emigracji jako losu, wyboru i wyzwania kulturowego.

Na wykłady zapraszamy w każdą pierwszą środę miesiąca o godz. 18:00, w Sali im. Erazma Majewskiego w Pałacu Staszica (siedziba PAN).

Stały harmonogram spotkań:

18:00-19:00 - wykład
19:00-19:30 - przerwa
19:30-20:00 - recital

KOSZT UDZIAŁU: 10 ZŁ / OSOBA
ZAKUP BILETÓW: BILETY.NIFC.PL

CYKL WYKŁADÓW W PAŁACU STASZICA UNIwersytet OTWARTY NIFC

SEMESTR 1
LUTY-CZERWIEC
2026

WYKŁADY O KULTURZE, MUZYCE
I LITERATURZE

**DOROŚLI, MŁODZIEŻ, SENIORZY,
OSOBY INDYWIDUALNE ORAZ GRUPY**

W 2026 roku Dział Edukacji Narodowego Instytutu Fryderyka Chopina zaprasza na nowy cykl wykładów w ramach Uniwersytetu Otwartego NIFC - programu adresowanego do wszystkich zainteresowanych interdyscyplinarnym spojrzeniem na historię, kulturę, literaturę i muzykę, niezależnie od wieku i przygotowania merytorycznego.

I SEMETR

4 lutego 2026 Wielka Emigracja po powstaniu listopadowym

Wielka Emigracja uznawana jest za jeden z największych ruchów emigracyjnych XIX-wiecznej Europy. Obejmowała swym zasięgiem kilka tysięcy Polaków, którzy zdecydowali się na życie na obczyźnie, gdyż nie potrafili pogodzić się ze zniewoleniem ojczyzny przez władze zaborcze. Wielka Emigracja to także swoisty symbol tragizmu i cierpienia tysięcy Polaków. Aby ratować siebie i sprawę narodową, z dala od rodzinnego kraju, rozpoczęli nową walkę z licznymi wyzwaniami życia emigracyjnego, w tych wszystkich miejscach, do których rzucił ich los (m.in. Paryż, Londyn, Bruksela). Wielka Emigracja to w końcu również ostoja niezależnej polskiej kultury. Fryderyk Chopin, Adam Mickiewicz czy Juliusz Słowacki – większość swoich dzieł tworzyli właśnie na emigracji.

Prowadzenie: dr Michał Ceglarek

4 marca 2026 Kompozytorzy w kręgu polskiej emigracji politycznej po II wojnie światowej

Spotkanie poświęcone relacjom muzyków z paryską „Kulturą”, roli muzyki w środowisku emigracyjnym oraz dialogowi między literaturą, publicystyką i muzyką.

Po 1945 roku, w podzielonej żelazną kurtyną Europie, paryski Instytut Literacki założony przez Jerzego Giedroycia stał się jednym z najważniejszych ośrodków polskiej niezależnej myśli kulturalnej i politycz-

nej. W miesięczniku „Kultura” publikowali najwybitniejsi emigracyjni pisarze i poeci, a krąg osób związanych z redakcją obejmował znakomite postaci świata literatury i publicystyki. Wśród nich byli także artyści związani z muzyką, w tym kompozytorzy – zarówno ci, którzy opuścili komunistyczną Polskę (Roman Palester, Andrzej Panufnik, Konstanty Regamey), jak i twórcy, którzy pozostali w kraju, lecz za swoją niezależną postawę wobec władz spotykali się z represjami (Stefan Kisielewski, Zygmunt Mycieliński). „Kulturę” w pierwszej dekadzie działalności wspierał również wybitny pianista Witold Małcużyński. Obecność muzyków w kręgu Instytutu Literackiego „Kultura” zapisana jest zarówno na kartach miesięcznika, jak i w zachowanej korespondencji z Jerzym Giedroyciem.

Prowadzenie: dr hab. Beata Bolesławska-Lewandowska, prof. IS PAN (Instytut Sztuki Polskiej Akademii Nauk)

1 kwietnia 2026 Druga Wielka Emigracja: od Jerzego Giedroycia i Witolda Gombrowicza po Mieczysława Grydzewskiego i Mariana Hemara

Wykład poświęcony powojennej emigracji polskiej jako jednemu z kluczowych zjawisk kulturowych i intelektualnych XX wieku. Spotkanie przybliży rolę środowisk emigracyjnych w Paryżu, Londynie i innych ośrodkach diaspory w kształtowaniu niezależnej myśli politycznej, literatury oraz kultury polskiej poza krajem.

Szczególna uwaga zostanie poświęcona postaciom, które współtworzyły trwałe

fundamenty emigracyjnej przestrzeni intelektualnej i kulturalnej, pozostającej w nieustannym dialogu z Polską mimo politycznych podziałów epoki powojennej.

Prowadzenie: dr Jakub Osiński (Uniwersytet Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy)

6 maja 2026 Pośmiertne peregrynacje wybitnych Polaków

Wykład poświęcony zagadnieniu sprowadzania do ojczyzny prochów wybitnych Polaków jako zjawisku o wymiarze historycznym, symbolicznym i kulturowym, silnie związanym z pamięcią zbiorową oraz kształtowaniem tożsamości narodowej.

Spotkanie ukaże, w jaki sposób decyzje o miejscu pochówku oraz późniejsze powroty szczątków do kraju stawały się elementem polityki pamięci, gestem symbolicznym wobec historii emigracji oraz wyrazem ciągłości kultury polskiej mimo rozproszenia twórców poza granicami państwa.

W kontekście dziejów XIX- i XX-wiecznej emigracji wykład podejmie refleksję nad znaczeniem symbolicznych „powrotów” wybitnych postaci dla polskiej świadomości historycznej i kulturowej.

Prowadzenie: prof. dr hab. Maria Jolanta Olszewska (Uniwersytet Warszawski)/ dr Michał Ceglarek (MFC-NIFC)

3 czerwca 2026 Najsłynniejsze polskie emigrantki

Wykład poświęcony biografiami wybitnych Polek, które na emigracji odegrały istotną rolę w kulturze, edukacji, działalności społecznej, mecenacie oraz życiu intelektualnym. Spotkanie ukaże różnorodne drogi życiowe kobiet funkcjonujących poza krajem – od XIX-wiecznej emigracji politycznej i edukacyjnej po emigrację powojenną i współczesną diaspore.

Szczególna uwaga zostanie zwrócona na ich wkład w kształtowanie polskiej kultury na obczyźnie, podtrzymywanie więzi z krajem oraz budowanie międzynarodowego wizerunku polskiej myśli, sztuki i działalności społecznej.

Prowadzenie: dr hab. Jolanta Guzy-Pasiak, prof. IS PAN (Instytut Sztuki Polskiej Akademii Nauki)

